

1654

Odontologia Theodorus Priscianus

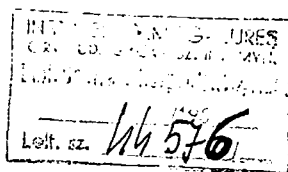
TEZĂ

PENTRU

DOCTORAT ÎN MEDICINĂ ȘI CHIRURGIE
PREZENTATĂ ȘI SUSȚINUTĂ ÎN ZIUA DE 19 IULIE 1940

DE

CIORNAIA VERA

24 MAY 2005

CLUJ
TIPOGRAFIA NAȚIONALĂ
1940

1654

UNIVERSITATEA „REGELE FERDINAND I“ DIN CLUJ
FACULTATEA DE MEDICINĂ

Decan: Prof. Dr. *Drăgoiu I.*

PROFESORI:

Anatomia Umană	Prof. Dr. <i>Papilian V.</i>
Chimia Generală Medicală	„ „ <i>Secăreanu Șt.</i>
Chimia Biologică	„ „ <i>Manta I.</i>
Istologia și Embriologia	„ „ <i>Drăgoiu I.</i>
Fiziologia și Fizica Medicală	„ „ <i>Benetato Gr.</i>
Anatomie Patologică	„ „ <i>Vasilii T.</i>
Bacterologia	„ „ <i>Baroni V.</i>
Patologie Generală și Experimentală	„ „ <i>Botez M. A.</i>
Igienă și Medicină preventivă	„ „ <i>Moldovan I.</i>
Medicină legală	„ „ <i>Kernbach M.</i>
Radiologie	„ „ <i>Negru D.</i>
Istoria Medicinii	„ „ <i>Bologa V.</i>
Farmacologie (supl.)	„ „ <i>Baroni V.</i>
Clinica Medicală I.	„ „ <i>Hațieganu I.</i>
Clinica Medicală II. (Semiologia)	„ „ <i>Goia I.</i>
Clinica Chirurgicală	„ „ <i>Pop A.</i>
Clinica Chirurgicală și boalele căilor urinare	„ „ <i>Țeposu E.</i>
Clinica Obstetricală și Gynecologică	„ „ <i>Grigoriu C.</i>
Clinica Dermatologică și Sifiligrafică	„ „ <i>Tătaru C.</i>
Clinica Infantilă și Puericultură	„ „ <i>Popoviciu G.</i>
Clinica Neurologică	„ „ <i>Minea I.</i>
Clinica Psihiatrică	„ „ <i>Urechea C.</i>
Clinica Oftalmologică	„ „ <i>Michail D.</i>
Clinica Balneologică și Dietetică	„ „ <i>Sturza M.</i>
Clinica Otorino-Laringologică	„ „ <i>Buzoianu G.</i>
Clinica Stomatologică	„ „ <i>Aleman I.</i>
Igienă și Medicină Preventivă (conferințe)	Agr. „ <i>Zolog M.</i>
Clinica Boalelor contagioase (Conf.)	Conf. „ <i>Gavrilă I.</i>
Fizica Medicală (Conf. supl.)	„ „ <i>Marian V.</i>

JURIUL DE PROMOȚIE:

Președinte: Dl. Prof. Dr. *V. Bologa*

{ „ „ „ *Benetato*
 Membrii: { „ „ „ *Buzoianu*

{ „ „ „ *Vasilii*
 { „ „ „ *Popoviciu*
 Supleant: Conf. Dr. *I. Gavrilă.*

INTRODUCERE.

Intr'o teză lucrată în Institutul Istoriei Medicinii, Domnul Nicolae Necrilescu, a studiat cunoștințele odontologice la Bizantinul Oribaziu.

Solicitând o lucrare de Istoria Medicinii, Dl. Prof. Dr. V. Bologa mi-a dat ca subiect strângerea tuturor informațiilor despre stomatologie la un alt scriitor dela sfârșitul antichității, la **Theodorus Priscianus**.

Precepitându-se evenimentele în ultimul timp, am fost nevoită să mă grăbesc pentru a putea ajunge la promoție. În consecință cu învoirea Dlui Președinte al tezei, am redus mult lucrarea plănuită, limitând subiectul numai la ontologie.

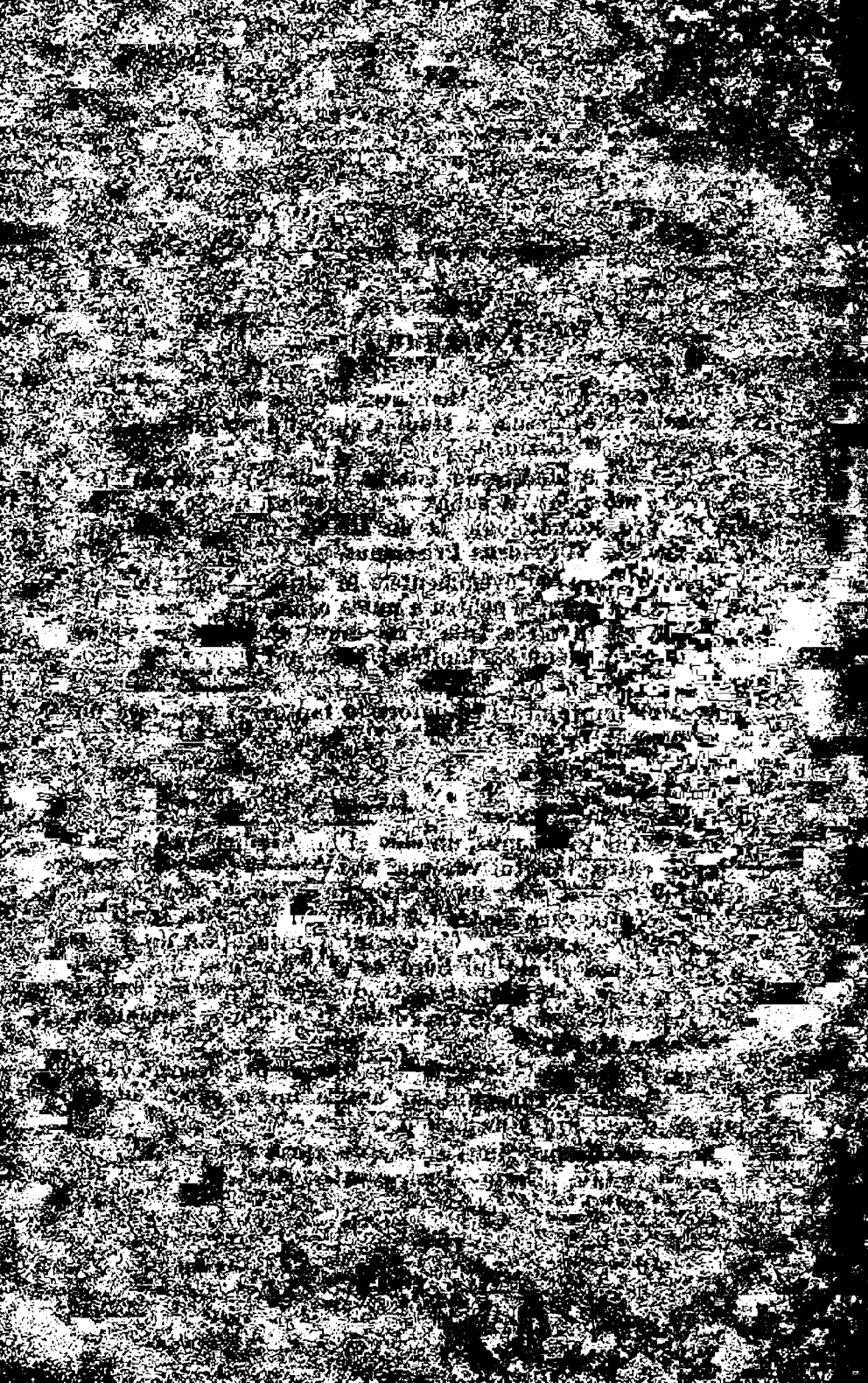
Acestor împrejurări se datorește faptul că teza mea nu are amploarea pe care voiam să i-o dau.

* * *

Theodorus Priscianus, un elev al lui **Vindicianus**, a trăit în Roma, către sfârșitul veacului al IV-lea și începutul veacului al V-lea. A scris un compendiu despre medicină în limba greacă pe care l-a tradus singur în latinește, intitulat „Medicina praesentanea“. Cartea lui e influențată de scrierile lui **Galenos** și ale lui **Soranos** și e compusă din șapte părți, din care s'au păstrat în traducerea latinească numai cinci. Pentru teza de față am folosit traducerea germană a lui **Tehodor Meyer**.

Odontologia lui Priscianus este interesantă deaceia că ea reprezintă starea cunoștințelor antice într'o epocă de început de decadență a medicinei clasice.

Capitolul despre dinți și despre gură, este al XVI-lea din cartea întâia „Despre boalele exterioare“, și anume aliniatele 46 până la 54.

ODONTOLOGIA LUI THEODORUS PRISCIANUS. DESPRE IMBOLNĂVIRILE DINȚILOR.

Durerile de dinți se combat cu baligă de măgar uscată, care se freacă și se folosește ca praf de dinți. Tot așa este de folos dacă ea se amestecă cu oțet și se ține mai mult timp în gură. Acelaș scop se poate atinge cu sucul cald al sfeclii sau cu un decoct de rădăcini ale castravetelui sălbatec în vin, sau soda frecată cu olei, sau un decoct de frunze de trandafir în vin, sau de frunze de rug în oțet. Efect bun au și fructele de chiparos sau o bucată de lemn rășinos fiert în vin. Și rădăcină dulce fiartă în vin ajută imediat când dinții se mișcă și sunt dureroși. Când toți dinții dor, atunci trebuie să ții în gură rășină de cedru și durerile se vor micșora imediat. Dacă dor însă maselele, atunci e bine să iei o baie și în timpul acela să îți clătești gura neconținut cu zeama ierbii de șoldină. Acest lucru ajută imediat. Tot așa dacă fierbi rădăcina aceasta în oțet și faci același lucru. Mai ajută și frecarea frecventă a dinților cu rădăcina de tarhon. Durerile dispar și dacă se afumă dinții cu rădăcinile plutei de mare, puse pe cărbuni. Un dinte de câine ars are deasemenea efect, și frecarea dinților cu floare de aramă în olei sau cu lapte cald și proaspăt de măgăriță atenuiază îndată durerile.

Dacă se găsesc însă în dinți găuri care putrezesc, atunci se va pune în acestea chimin negru prăjit și muiat în oțet sau piper măcinat, amestecat cu rășină de galbanum sau striax. Se mai poate umplea cavitațiile cu alaun pulverizat. Și efectul prafului de gogoși de ristix amestecat cu miere e bun.

Dacă însă dintele se mișcă dela sine sau în urma unei lovituri, atunci ungem cu praf de mărgean și el se va fixa iarăși.

Dacă vrem să facem să cadă dinții, care sunt de mult bolnavi, dela sine, atunci vom amesteca praf de tarhon sau de pelinariță cu oțet și vom freca dintele de jur împrejur. El va cădea atunci dela sine. Sau vom umplea cavitatea dintelui cu zeama laptelui cucului și vom obține acelaș rezultat. Sau vom scoate intestinele dintr'o sopârlă de câmp și o vom usca și pulveriza. Cu acest praf vom unge dintele sau vom umplea cavitatea. Dacă după aceea vom scarifica puțin gingia, dintele va cădea în curând.

Acelaș efect îl are un amestec de grăunte enidice amestecate cu rășină de galbanum. Și medicamente flegmagoge sunt adese de folos, de exemplu: dacă frecăm cu fluerătoare singură sau amestecată cu puricariță. Sau cu un amestec de ceară, cu praf de gogoși de ristic. Sau dacă se fierbe usturoi cu frunze verzi de lămâițe în oțet, și dacă se ține acest decoct mult timp în gură. Sau se fierbe origanum în unt de lemn și se spală dinții cu această fiertură caldă. Și administrarea externă a unui săculeț cald cu sare sau meiu este de folos. Toate aceste medicamente folosesc numai atunci dacă se administrează calde, așa cum prescrie Hipocrat.

Următorul praf de dinți este de folos atât pentru menținerea sănătății dinților cât și pentru cei bolnavi: amestecă sare și miere, arde amestecul și freacă-l cu puțină rășină de miră. Acest praf folosește-l după prescripție. Și praful de mastix are acelaș efect. Se amestecă trei părți de lână proaspăt tunsă, arsă și carbonizată cu o parte de sare arsă și se folosește praful în acelaș fel. După aceea trebuie însă să-ți clătești gura cu vin în care ai fiert stânjinei din Iliria. Și frunzele de laptele câinelui fierte în vin sunt bune. Dacă vei folosi acest leac cald, spălându-ți cu el de două ori pe lună dinții, atunci ei vor fi întotdeauna albi și fără cusur.

Durerile gingiilor se vor alina îndată, dacă îți vei spăla gura cu oțet cald în care s'au fiert rădăcini de breiu.

C O N C L U Z I I

1. Odontologia a lui Theodorus Priscianus, reprezintă un regres vădit față de cea a autorilor din epoca clasică a medicinei antice. Ea se rezumă la o serie de medicațiuni locale cu diferite leacuri populare. Ori și ce element de chirurgie odontologică lipsește.

2. Noțiunile odontologice ale lui Theodorus Priscianus, prezintă în schimb un interes deosebit pentru studierea filiațiunii diverselor leacuri băbești în medicina populară de astăzi.

Văzută și bună de imprimat:

Decanul Facultății de Medicină:

ss. Prof. IOAN DRĂGOIU.

Președintele tezei:

ss. Dr. V. BOLOGA

B I B L I O G R A F I E

1. **A. Castiglioni:** Histoire de la Médecine, Paris 1931, 781 pag.
2. **G. P. Geist-Jacobi:** Geschichte der Zahnheilkunde, in Neuburger și Pagel, Handbuch der Geschichte der Medizin, Jena 1905, vol. 3 pag. 355—387.
3. **Karl Sughoff:** Geschichte der Zahnheilkunde, Leipzig 1921, 206 pag.
4. **Johannes Paul Kötteritsch:** Zahnärztliches bei Aulus Cornelius Celsus (Teză Leipzig) Berna 1926, 45 pa.
5. **Necrelescu Nicolae:** Cunoștințele odontologice ale lui Oribaziu. Teză Cluj 1940. 19 pag.
6. **Theodor Meyer:** Theodorus Priscianus und die Römische Medizin. Jena 1909, 352 pag.